

Nr 74.

Av herr **Kvarnzelius** m. fl., om vidtagande av åtgärder för
åstadkommande av erforderlig vedtillgång i landet m. m.

Som bekant har alltsedan krigets utbrott priset å alla slags bränsleprodukter varit i ständigt stigande. Särskilt gäller detta priset på kol, vilket på grund av svårigheterna att i England erhålla licenser för utförsel ävensom de ovissa transportförhållandena och den därmed i samband stående stegringen i alla frakter för närvarande uppnått en osedvanlig höjd. Då de nuvarande svårigheterna vid importen — så länge kriget varar — efter allt att döma icke torde komma att minskas, snarare motsatsen, är det icke osannolikt, att kolprisen kunna komma att ytterligare stegras; i varje fall torde ingen sänkning knappast vara att förvänta. Den närmaste följden av här berörda förhållanden har varit en alltjämt fortgående ökning av konsumtionen av ved och torv icke blott för hushålls- utan även för industriella ändamål. Sålunda torde t. ex. inom den mellansvenska bruksindustrien driften i stor utsträckning kommit att uppehållas medelst användande av ved såsom bränsle och detsamma torde i skilda delar av landet vara fallet även beträffande järnvägar och ångbåtar. Denna ökade efterfrågan torde ej hava uppvägts av ett motsvarande ökat utbud. Särskilt torde detta vara fallet i de delar av landet, vilka förut i större eller mindre utsträckning för täckande av sitt vedbehov varit beroende av utländsk tillförsel. Denna har sedan krigets utbrott starkt minskats och äger för närvarande rum i ytterst ringa utsträckning. De under åren 1913, 1914 och perioden januari—november 1915 importerade och exporterade kvantiteterna ved, alla slag, framgå av nedanstående tablå.

	Införsel.	Utförsel.	Överskott av import (= +) eller export (= ÷).
	Kbm.	Kbm.	Kbm.
1913	108,096	35,288	+ 72,858
1914	62,850	33,577	+ 29,273
1915 januari—november	8,894	19,161	÷ 10,267

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 3 saml. 35 häft. (Nr 74.)

Som av siffrorna framgår förefanns år 1913 ett importöverskott av 72,858 kbm. Detta minskades under år 1914 till 29,273 kbm. för att slutligen under perioden januari—november föregående år förvandlas i ett exportöverskott av 10,267 kbm. Det förut under åren före den nuvarande krisens utbrott förefintliga betydliga införselöverskottet har sålunda, såsom av förestående siffror framgår, efter densamma förvandlats i ett utförselöverskott och detta oaktat i Sverige utförsselförbud å ved, alla slag, sedan den 29 juli 1915 varit rådande. Den minskade importen torde särskilt hårt drabbat Stockholm och angränsande orter, där tillgången och priset på ved starkt influerats av den uteblivna tillförseln från Åland och finnländska skärgården. På alla övriga orter i landet, för vilka importen icke har någon betydelse, har den på grund av ovan berörda omständigheter ökade efterfrågan icke motsvarats av ökad avverkning i skogarna. Den närmaste följderna härav har varit — såsom av närslutna tabell framgår — en allt från krisens utbrott fortgående stegring i priset på ved, så mycket mera betänklig som även vid det ökade priset efterfrågan på ett flertal platser knappast synes kunna tillfredsställas. Dyrorterna i landet i fråga om ved äro framför alla Stockholmstrakten, Gottland, Skåne, västkusten samt vissa mellansvenska städer, på vilka platser under den i tabellen angivna tiden vedprisen stegrats med intill 33 %, och sedan dess hava ytterligare stegringar förekommit. Så är priset i Stockholm å björkved, sågad, huggen och fritt hemkörd för närvarande 48 kr. per famn. Medelpriset å 44 orter i riket, som i juni 1914 utgjorde å björkved 25: 90 och å barrved 20: 90, uppnådde i december 1915 en nivå av kr. 32: 40 å björk och kr. 25: 70 å barr. Det är tydligt, att det läge, vari bränslefrågan på senare tiden kommit, vållat särskilt den arbetande befolkningen mycket stora svårigheter, så mycket tyngre att bära i en tid, då prisen på alla nödvändighetsvaror springa i höjden. Statsmyndigheterna synas även hava haft sin uppmärksamhet riktad på här förevarande spörsmål, och från deras sida hava skilda åtgärder vidtagits för att om möjligt undanröja svårigheterna. Sålunda utfärdades den 27 juli 1915 på hemställan av statens livsmedelskommission förbud mot utförsel av ved. För ernående av såvitt möjligt tillförlitlig kännedom om de i landet hösten 1915 tillgängliga förråd av ved ävensom som en förberedande åtgärd för ett mera ingripande ordnande av bränsletillgången i landet uppdrog Kungl. Maj:t vidare i skrivelse den 30 juli åt överståthållareämbetet i Stockholm samt åt länsstyrelserna i rikets samtliga län att skyndsammast införskaffa och tillhandahålla statens livsmedelskommission uppgifter såväl rörande storleken av de

invid de allmänna samfärdslederna förefintliga, ävensom i städer och större samhällen i vedgårdar eller på annat sätt upplagda vedförråd, avsedda för försäljning som ock rörande uppfattningen å olika orter angående tillgången på ved för den kommande vintern i jämförelse med föregående år. De inkomna uppgifterna hava ställts till statens livsmedelskommissions förfogande.

I underdånig skrivelse den 6 augusti hemställde kommissionen efter samråd med representant för domänstyrelsen, att den ved från de allmänna skogarna, som funnes tillgänglig eller kunde åstadkommas, måtte utan hinder av bestämmelserna i förordningen den 17 november 1893 angående statens upphandlings- och entreprenadväsende, där så ske kunde, i första hand tillhandahållas de lokala livsmedelskommissionerna till ett av domänstyrelsen fastställt pris.

Kungl. Maj:t tillmötesgick även kommissionens hemställan och i skrivelse den 17 augusti bemyndigades domänstyrelsen att till av denna fastställt pris tillhandahålla de lokala kommissionerna ved från kronoskogarna. I enlighet härmed och sedan utredning verkstälts rörande tillgången på den inom kronoskogarna tillgängliga veden anmodade styrelsen jägmästarna att efter förfrågan från lokalkommissionerna meddela uppgift rörande mängd, beskaffenhet, läge och pris å tillgänglig kronoved. Samtidigt uppmanade statens livsmedelskommission i skrivelse den 15 september de lokala kommissionerna, som önskade begagna sig av det sålunda beredda tillfället, att utan dröjsmål sätta sig i förbindelse med jägmästarna inom resp. orter för erhållande av nyssnämnda upplysningar och eventuellt uppköp av ved. Skulle vederbörande jägmästare icke inom sitt revir förfoga över eller eljest kunna anskaffa den av en kommission önskade kvantiteten, uppmanades kommissionen att härom lämna meddelande till statskommissionen, som med anledning därav skulle söka anskaffa den felande vedkvantiteten från annan ort inom riket.

Med anledning av denna kommissionens skrivelse ingick från ett flertal lokala kommissioner meddelande därom att de visserligen velat begagna sig av det gjorda erbjudandet, men att de vedpris, som av domänstyrelsen åsatts, vore så höga, att inköp av ved i den fria marknaden kunnat ske till samma eller lägre pris. Kommissionerna hemställde därför hos statskommissionen, att denna ville utverka nedsättning i de av domänstyrelsen fastställda prisen. Då på av kommissionen framställd förfrågan från domänstyrelsens sida meddelande lämnats, att styrelsen ansåge sig förhindrad för egen del kunna medgiva en mera allmän prisreduktion, ingick kommissionen den 16 oktober till Kungl.

Maj:t med hemställan, att åtgärder måtte vidtagas för att den ved, vilken från kronans skogar kunde under innevarande konsumtionsår försäljas till lokala livsmedelskommissioner i riket, måtte åsättas pris, motsvarande de i respektive orter under tiden närmast före den nu rådande krisens början gällande prisen på ungefär motsvarande vara, med tillägg allenast för de av vedens framförande ur skogen eventuellt betingade ökade omkostnader. Denna kommissionens hemställan bifölls av Kungl. Maj:t den 28 oktober.

Distributionen av den sålunda på angivna villkor till de lokala livsmedelskommissionernas disposition ställda veden har efter träffad överenskommelse mellan domänstyrelsen och statens livsmedelskommission handhavts av denna senare och har genom dess försorg hittills till 69 lokala livsmedelskommissioner distribuerats 33,190 famnar (å 108 kbf.) ved.

Slutligen bör omnämnas att efter framställningen av statens livsmedelskommission och svenska stadsförbundets livsmedelskommitté genom beslut i konselj den 23 sistlidne december frakten för transporten av ved, som befordras å statens järnvägar för statens livsmedelskommissions eller för de lokala livsmedelskommissionernas räkning, fastställts att under tiden från och med den 1 januari till och med den 30 april 1916 utgå enligt en viss närmare angiven lägre tariff, under villkor att frakt erlägges för minst 9 ton per vagn och för en väglängd av minst 220 kilometer.

Det kunde synas som om nu anförda åtgärder från statsmyndigheternas sida bort kunna förhindra en alltför överdriven stegring av vedprisen. Att så ej blivit förhållandet torde bero på flera omständigheter. Så torde Kungl. Maj:ts ingripande hava skett alltför sent, på en tidpunkt, då stora partier av de i kronans skogar befintliga vedkvantiteterna redan försålts i öppna marknaden, varför de kvarvarande partierna voro relativt alltför obetydliga för att i någon nämnvärd mån kunna inverka på marknadspriserna. Härtill kommer att på många ställen i landet veden av vederbörande revirförvaltare ej levererats fritt framförd vid station eller lastageplats utan måst av köparna afhämtas i skogen, vilket förhållande omöjliggjort leverans av ved från dessa platser till lokala livsmedelskommissioner, representerande orter, vilka ej omedelbart gränsa intill de platser, där veden finnes upplagd. Stora kvantiteter hava av denna anledning måst frigivas för försäljning i öppna marknaden och av samma anledning torde icke obetydliga partier i skogarna ännu kvarligga osålda. Slutligen torde även i de fall, där veden levererats fritt framkörd till station, de höjda järnvägs-

frakterna förhindrat eller försvårat vedens transport även till icke alltför avlägset från vedens upplagsplatser liggande orter.

Genom de av statsmyndigheterna hittills vidtagna åtgärderna har sålunda det med deras vidtagande avsedda ändamålet icke uppnåtts. Nya, mera energiska åtgärder synas därför från statens sida redan nu böra vidtagas för vedtillgångens utökande och prisens reglerande till mera normal nivå under nästkommande konsumtionsår. Att i ett land som vårt, vilket till c:a 54 procent av totalarealen är betäckt med skog och som räknas såsom ett av världens främsta träproducerande länder, landets egna innevårares behov av bränsle icke skall kunna tillbörligen tillgodoses, i varje fall icke utan till orimliga pris, måste synas egendomligt, och torde även genom lämpliga och *i god tid* vidtagna åtgärder kunna förekommas.

Bland de åtgärder, som för sådant ändamål synas i första hand böra ifrågakomma, är en — så långt rationell skogshushållning medger — under innevarande vinter bedriven ökad avverkning av ved å skogsmarker, varöver domänstyrelsen förfogar, samt den sålunda avverkade, ävensom den redan nu i skogarna befintliga, vedens framforslande till station eller lastageplats genom domänstyrelsens försorg. Denna senare åtgärd är oundgängligen nödvändig för att veden över huvud i något större utsträckning skall kunna reserveras för täckande av de lokala livsmedelskommissionernas behov härav. För att underlätta vedens transport även till från produktionsorten mera avlägset liggande platser synes den för tiden 1 januari—30 april innevarande år gällande fraktnedsättning böra utsträckas att gälla även hela nästinstundande konsumtionsår, varjämte önskligt vore, att genom Kungl. Maj:ts försorg åtgärder vidtoges för att fraktnedsättningar i samma omfattning och på enahanda villkor, som de vid statsbanorna gällande, medgåves även vid transport å de enskilda järnvägarna. Vi antaga, att Kungl. Maj:t vid det nyligen lämnade medgivandet av taxeförhöjningar vid sistnämnda järnvägar träffat sådana förbehåll, att dylika nedsättningar kunna påbjudas. Är så ej fallet, lär vi väl den antydda nedsättningen kunna genom godvillig överenskommelse erhållas.

Likasom under det gångna året bör även för instundande konsumtionsår all inom kronoskogarna nu befintlig och under vintern avverkad ved reserveras för statens livsmedelskommissions räkning för att genom dess försorg distribueras till de lokala livsmedelskommissionerna.

Då det uppenbart är av vikt, att vedfångsten tages från lämpligt belägna marker, så att avverknings- och fraktkostnaderna bli de minsta möjliga, synes även böra övervägas, huruvida ej avverkning

kan ske även å boställsskogar, vilka ofta ligga bättre till än kronoparkerna. Då emellertid för veden alltjämt bör beräknas pris, grundade på normala förhållanden, lär här en ekonomisk mellankomst från staten tilläventyrs vara av nöden, särskilt vad beträffar de ecklesiastika boställsskogar, varifrån inkomsten går till kyrkofonden. Åtminstone torde nu förevarande spörsmål böra allvarligt övervägas.

Herr jordbruksministern uttalade i remissdebatten sitt stora bekymmer, huru vedfrågan skulle kunna ordnas för instundande konsumtionsår samt hänvisade särskilt på svårigheterna att anskaffa arbetskrafter å skogarna för vedavverkning. Detta är uppenbarligen en allvarlig sak. Men om energiska åtgärder vidtagas att skaffa huggare och körare, borde sådant ej vara omöjligt. Något höjda avverknings- och körselpris få kanske betalas. Tilläventyrs kan även bidrag till resekostnad i vissa fall tänkas.

För ovan berörda ändamål ävensom eljest för ett ordnande av vedtillgången, så att situationen på detta område icke för nästa konsumtionsår blir lika bekymmersam och kanske än bekymmersammare än nu, synes oss ett särskilt anslag av riksdagen böra meddelas och ställas till Kungl. Maj:ts förfogande. Högre råvarupris skulle dock icke komma domänstyrelsen till godo, utan detta pris grundas på normala förhållanden. Utom vad förut anförts kunde vidare tänkas, att av nämnda anslag, efter prövning av statens livsmedelskommission, beviljades bidrag till lokala livsmedelskommissioner, representerande platser, vilka i transporthänseende äro synnerligen ogynnsamt belägna och på vilka transportkostnadernas storlek därför äro av avgörande betydelse för vedens salupris. Av anslaget kunde — likaledes efter prövning av statens livsmedelskommission — bidrag tänkas utgå i de fall, där de höga framforslingskostnaderna eljest försvåra vedens framförande till station eller lastageplats. Härigenom vunnas icke blott en viss utjämning i prisen på de olika orterna i landet, utan även att vedtillgången väsentligt utökades på platser, där för närvarande en utpräglad vedbrist är rådande och jämväl kan fortfarande emotes. Såsom villkor för disponerande under ena eller andra formen av medel från det ovan ifrågasatta anslaget, som synes böra sättas till förslagsvis 200,000 kronor, torde gälla, att de vedpartier, som livsmedelskommissionerna sålunda erhålla från statens skogar, skola avses för och tillhandahållas den mindre bemedlade befolkningen.

Vi hava ovan givit några antydningar om, huru vi förslagsvis tänkt oss dispositionen av berörda anslag, men hava därmed icke velat uttala, att medlen tilläventyrs icke kunna även på annat sätt lämpligen dispo-

neras. Huvudsaken är, att målet, en bättre och billigare vedtillgång för nästa konsumtionsår, vinnes. Ej heller synes oss riksdagen böra för strängt begränsa anslaget användande, utan härutinnan giva Kungl. Maj:t och statens livsmedelskommission tämligen fria händer.

Angelägenheten av *skyndsamma* och energiska åtgärder från alla vederbörandes sida är emellertid uppenbar. Avverkningen får icke förhalas utan måste i de olika orterna omedelbart igångsättas.

Vidare må i nu förevarande ämne anmärkas, att det synes önskvärt, att — förutom vidtagande av bestämmelser, som möjliggöra fastställande av kommunala maximipris på ved, varom redan från statens livsmedelskommission förslag ingivits till Kungl. Maj:t — jämväl eljest kontroll över detaljhandeln med ved åvägabringas. De nu brukliga många olika måttsystemen å ved äro givetvis till olägenhet, men svårigheterna att vinna ett enhetligt måttsystem äro också ej ringa. Särskilt råder ofta mycken ovisshet, om vad som erhålles vid försäljning i småposter, utgörande viss multipel av ortens vedmåttssystem, och vid säckförsäljning. En säck skall kunna variera mellan $\frac{1}{20}$ och $\frac{1}{28}$ famn, således en variation på nära 30 procent.

Under åberopande av allt vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen behagade besluta:

1:o) att i skrivelse till Kungl. Maj:t

dels anhålla, att Kungl. Maj:t tacktes föranstalta om, att en omfattande vedavverkning å skogsmarker, som stå under domänstyrelsens förvaltning, måtte under innevarande år komma till stånd, i syfte att för nästinstundande konsumtionsår vedtillgången i landet måtte kunna skäligen motsvara behovet,

dels ock uttala att för den avverkade veden sådana priser syntes böra fastställas som å avverkningsplatsen motsvara normala förhållanden, att uppmärksamheten också syntes böra inriktas på, att såväl den ved som sålunda komme att avverkas, som den redan nu i statsskogarna kvarliggande, måtte bliva genom domänstyrelsens föranstaltande framforslad till lämpliga stationer och lastageplatser, att åtgärder jämväl syntes påkallade för nedbringande av transportkostnaderna för veden till avsättningsorterna, samt att även eljest torde behöva övervägas, vilka åtgöranden kunna vidtagas till förhindrande av vedprisets uppdrivande;

2:o) att å extra stat för år 1917 under nionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 200,000 kronor för att, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, användas för underlättande av möjligheten att under instundande konsumtionsår genom statens livsmedelskommission tillhandahålla den mindre bemedlade befolkningen ved från kronoskogarna till prislägen, som ungefär motsvara de under normala förhållanden gällande;

och torde av nämnda anslag 100,000 kronor bära få av Kungl. Maj:t förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordnas.

Stockholm den 26 januari 1916.

S. H. Kvarnzelius.

Alfred Petersson.

Mauritz Hellberg.

K. G. Karlsson.

Carl Ekman.

Nils Alexanderson.

Lars Olsson.

F. Holmquist.

Vedpriser å olika orter i riket $\frac{1}{1}$ 1914— $\frac{31}{12}$ 1915.

Barrved, osågad, hemkörd (pr »storfamn»: $2,5 \times 1,6 \times 0,89$ m. = 3,56 kbm.).

	Stockholm.	Södertälje.	Uppsala.	Nyköping.	Eskilstuna.	Linköping.	Norrköping.	Motala.	Jönköping.	Växjö.	Kalmar.	Västervik.	Visby.	Kristianstad.	Malmö.	Lund.	Landskrona.	Hälsingborg.	Ystad.	Halmstad.	Göteborg.	Lyskil.
jan. 1914	26,00	20,50	18,50	19,60	20,80	20,80	25,00	20,00	19,50	14,70	16,00	17,00	25,30	17,60	25,30	28,60	29,30	23,60	20,90	21,80	33,00	27,50
juni »	25,80	22,50	20,50	19,50	21,40	20,80	24,00	20,00	20,00	14,90	15,20	17,90	25,40	17,60	29,30	28,60	29,30	25,00	20,90	21,30	33,00	29,00
aug. »	29,60	20,70	20,50	20,00	20,80	21,50	26,00	20,00	20,00	16,20	15,60	18,10	27,40	18,90	33,30	31,30	35,90	25,20	20,90	23,00	35,00	29,20
jan. 1915	27,80	23,00	20,50	19,80	20,80	22,10	26,00	20,00	21,50	16,40	15,20	17,90	28,10	17,60	32,60	31,10	31,90	26,00	21,40	22,90	34,50	30,00
maj »	26,30	23,00	22,50	20,00	23,90	22,10	26,00	20,00	21,70	16,40	19,50	17,00	29,40	18,30	31,50	31,30	31,90	26,00	21,40	23,80	34,50	29,50
juni »	28,80	22,00	22,50	20,00	22,70	22,10	25,00	20,00	21,70	16,40	19,30	16,80	30,40	18,90	31,50	28,60	31,90	26,00	21,40	24,20	34,50	29,00
juli »	29,00	25,00	22,50	20,00	21,40	22,10	26,00	20,00	21,50	16,40	19,30	17,30	30,00	18,90	31,90	28,60	31,90	26,00	21,40	25,40	34,50	29,00
aug. »	30,00	25,00	25,50	22,00	23,90	25,50	26,50	20,00	22,70	16,40	21,00	18,40	31,00	18,90	33,90	30,60	31,90	26,40	21,40	25,60	35,00	30,00
sept. »	30,00	25,00	25,50	23,40	23,90	26,00	26,80	20,90	23,00	16,40	22,10	20,20	32,20	18,90	36,90	32,30	31,90	26,40	21,40	25,30	36,30	30,00
okt. »	31,00	26,30	25,50	23,60	26,50	26,00	26,80	21,30	23,00	17,00	22,10	20,70	32,40	21,40	39,90	35,20	34,60	29,80	21,40	25,30	36,80	30,00
nov. »	31,00	27,00	25,50	24,00	25,90	28,00	27,00	22,20	23,00	17,20	21,80	21,20	31,90	21,40	41,00	38,20	37,20	29,80	21,40	26,30	37,00	32,00
dec. »	33,00	27,00	25,50	23,50	27,70	28,00	30,00	22,20	24,00	18,00	22,50	21,20	33,40	21,40	41,90	38,50	41,90	29,80	21,40	26,50	37,80	32,00
	Vänersborg.	Borås.	Tidaholm.	Karlstad.	Örebro.	Kopparberg.	Västervik.	Falun.	Domnarv & Borlänge.	Ludvika.	Gävle.	Söderhamn.	Sundsvall: stad.	Sundsvall: sägerkedistr.	Östersund.	Umeå.	Luleå.	Boden.	Malmberget & Gällivare.	Kiruna.		
jan. 1914	24,00	20,90	13,50	20,00	24,90	15,50	20,50	17,50	17,00	19,20	21,50	16,00	22,70	13,60	20,20	18,70	16,70	15,50	17,50	20,50	20,70	
juni »	24,00	20,70	13,60	20,00	24,90	15,10	21,00	19,00	18,20	19,20	22,00	16,80	19,50	14,50	20,20	18,70	16,40	15,80	18,30	19,60	20,90	
aug. »	22,00	22,80	14,40	24,00	24,90	15,10	22,30	19,40	18,20	20,50	25,00	16,40	19,40	15,30	20,20	18,10	17,00	15,90	18,90	20,20	21,90	
jan. 1915	24,00	22,50	15,10	24,00	24,10	15,10	22,00	18,50	17,80	18,90	22,40	17,00	18,90	15,50	20,20	18,80	17,60	15,10	17,60	20,20	21,70	
maj »	23,00	22,80	15,50	20,20	24,10	15,50	22,70	19,30	18,20	18,90	22,90	18,30	22,70	18,90	20,20	18,80	18,00	15,20	16,40	20,20	22,10	
juni »	23,00	24,00	15,10	20,20	24,10	15,10	22,70	18,90	18,20	18,90	23,00	18,30	24,60	18,90	20,20	20,50	19,30	18,30	16,40	20,20	22,20	
juli »	22,00	23,90	16,40	22,70	28,40	15,50	23,30	19,30	18,20	18,30	24,50	18,30	22,70	21,40	20,20	20,50	19,60	16,40	16,40	20,20	22,60	
aug. »	24,00	23,90	16,40	22,70	28,40	17,60	24,30	—	—	19,30	25,30	18,30	23,90	22,10	20,20	21,50	20,80	18,20	16,40	20,20	23,60	
sept. »	25,00	24,00	16,40	23,10	34,10	17,90	24,40	21,00	19,30	19,50	25,00	18,90	22,70	19,60	20,20	21,30	20,50	18,90	16,40	20,20	23,90	
okt. »	25,00	24,10	16,40	22,70	30,50	17,60	26,50	21,20	19,30	19,50	25,80	18,30	23,90	21,00	20,20	25,00	20,20	18,90	16,40	20,20	24,60	
nov. »	24,00	24,50	17,60	25,20	30,50	22,70	28,40	21,00	20,60	19,50	25,00	21,40	25,90	19,70	20,20	25,30	20,60	18,90	16,40	20,20	25,20	
dec. »	26,00	24,90	18,30	24,60	31,20	22,70	27,40	21,00	20,40	19,50	28,70	21,40	26,50	20,00	17,60	24,80	20,40	18,30	20,20	20,20	25,70	